

leriyle içiçedir: okumayı öğrenme edebiyatı yazı dili öğrenimiyle, kitap ve CD-ROM şeklindeki bilgilendirici edebiyat bilgi edinmenin sürekli çoğalan, gelişen süreçleriyle, modern çocuk ve gençlik romanı, okuldaki edebiyat dersinde istenen edebiyat bilgisiyle ilintilidir. Bu işlev tipleri ne ölçüde çocuk ve gençlik edebiyatı açısından bir bütün olarak algılanırsa, bu kültürel aracın genel karakteri konusundaki anlayış da o ölçüde değişir. Çocuk ve gençlik edebiyatı çok uzun bir süreçten sonra eğitim aracı olarak karakterize edilmekten kurtulmuş ve popüler yapıda, çok da tutan bir eğlence aracı niteliğine bürünmüştü; bu sürecin zirvesi olarak Astrid Lindgren ve Enid Blyton çağını görebiliriz. Bu süreç medya toplumunda bir ölçüde geriye dönüyor: Kültürel bağımsızlığını koruyan çocuk ve gençlik edebiyatı (ama bir başka tür değil), kültür geliştirici medya olarak görülmeye başladı, boş zamanın değerlendirilmesinde eğitime yönelme olarak. Böylece yine dönüp eğitim ve öğretim alanına giriyor, özellikle de okula. Kültürel iddası olan ve düzeyli çocuk ve gençlik edebiyatı, artık sadece boş zaman arzı değil, artık önemli ölçüde okul malzemesi oldular.

Yazıdan şöyle bir mesaj çıkarılmaması gerekir: Çocuk ve gençlik edebiyatı eleştirisi, bilim ve eğitim (okul) sadece özerk olan edebiyatla ilgilensin. Edebiyatın araçlarının (kitap ve medya) yanısıra çocuk ve genç alıcıları da göz önünde bulundurmalıyız. Bu yüzden çocuk ve gençlik edebiyatının her iki sektörüne de eğilmemiz gerekiyor, farklı biçimlerde olsa bile. Çocuk ve gençlere yönelik medya içi edebiyat örneklerinin, eleştirmen gözüyle bu zamana kadar olduğundan daha fazla değerlendirilmesi gerekiyor. Burada incelemeye bakış açısı olarak multimedyal ilintileri almalıyız. Bu anlamda profesyonel medya eleştirisine gereksinim var. Kitap okumak için başvuru teşvik önlemleri bana pek anlamlı gelmiyor; satış üzerindeki etkisinin çok büyük olacağına inanmıyorum, satış rakamlarının virgülden sonraki ikinci hanesini etkileyebilir. Buna karşılık, kültürel özerkliği olan çocuk ve gençlik edebiyatının önemsenmesi ve eleştirmenlerin üzerinde durması, akla gelebilecek her şekilde desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekir. Giderek tüm sorun, medya toplumunda çocuk ve gençlik edebiyatının kültürel özerkliğini koruyabilmesi sorununa dönüşmektedir.

Çeviri: Ersin Çetinbaş (İ. Ü. Çeviri Bölümü Öğrencisi)